

... Deyirdi, dünyanı gülmək xilas edəcək. Dünyanı xilas etməsə də, ən azından ona bir köməkliyi dəyəcək.

Gülmək ən sevdiyi əyləncəsi idi. Onu tanıyanlar onu "gülən siması" ilə xatırlayır. Bir də qoçaqlığı, çevikliyi, gözüqara dəlisovluğu ilə. Söhbət Zamandan gedir - Zaman Məmmədovdan: Günnüt zəfərində payı olan, Türkiyə Cümhuriyyətindəki döyüş təlimlərində göstərdiyi məharətə görə 18 dövlətin təmsilçiləri arasında birincilik qazanan, Naxçıvan "N" sayılı hərbi hissənin xüsusi təyinatlısı, eyni zamanda, II Qarabağ döyüşlərinin ön cəbhə təyinatlısı, şəhid və yazıda sadalanacaq daha neçə məqam...

Kəngərli rayon Şahtaxtı kəndində Zamanın boya-başa çatdığı evin qapısını döymək üçün çox götür-qoy edirəm. Ürək eləmirəm qapını döyməyə, sorğu-sual etməyə. Bir tərəfdən də qürur duyuram ki, belə igidin qapısının qarşısında dayanmışam, ailəsini tanımağa, onların dilindən Zamanı tanıتماğa gəlmişəm. Hələ adını eşidəndən, video görüntülərdə tanıyandan onu Milli qəhrəmanımız Yusif Mirzəyəvə bənzədirdim. Elə bu səbəbdən birinci ondan (hələ yazacaq minlərlə belə mərd oğullarımız var) yazmaq istədim. Onu tanımaq və tanıtmək istədim. Şəhid evinin qonağı olub "Onu layiq olduğu kimi oxucularıma təqdim edə biləcəyəmmi?" sualı da düşündürmür desəm, səmimi olmaram. Belə düşünsəm də, mütləq cəsarət toplayıb, şəhid evinin qapısını döyürəm... Sizi Zaman haqqında aldığım müsahibə ilə baş-baş buraxıram...

Günnütlə başlanan zəfər yolu...

Habil Məmmədli (şəhid atası. Söhbətimizə nə mən başlaya bilərəm, nə də şəhid atası. Otağa çökmüş sakitlikdən sonra): - 1995-ci ilin 3 avqustunda dünyaya gəldi. İlk vaxtlar çox balaca, çəlimsiz uşaq idi. Zamanın adını özüm qoymuşdum. Bir dəfə mənə sual verdi ki, ata, ad seçərkən nə düşünüb Zaman adı verdin mənə? Dedim, ay oğul, istəyirəm ki, gələcəkdə elə bir oğul olasan ki, adının mənası öz həyat və fəaliyyətin ilə səsleşsin, bütün zamanları əhatə etsin. Zaman durduqca sən də zamanın fəvqündə dayanasan. Elə də oldu. Zaman zamanın fəvqündə dayanmağı bacardı. Onun igidliyi burada hamıya məlum idi. Həyətdə özünə idman kompleksi düzəltdi. İdmanla məşğul olurdu. Heç nədən qorxmazdı. Hey deyirdi hərbiçi olacağam. Düşmənin vuran əllərini kəsəcəyəm. Günnütə gedən zaman bizə dedi ki, Batabata təlimə gedirəm. Üç gün xəbər ala bilmədik. Sən demə, 3 gün mühasirədə olub özünü gizlədib, amma işini bacarıb, koordinatları müəyyən edib bizim tərəfə ötürmüşdü. Evə gələndə, Günnüt sevincini paylaşanda dedi ki: "Qarabağa da gedəcəyəm, hiss edirəm. Bir naxçıvanlı kimi ayağım dəyəcək o torpaqlara. Sonda da arzuma çatacam" (arzusu torpaqları qaytarıb şəhidliklə dönmək idi). Həmin gün uşaqlıq dostu Pənahlı birgə gedirdi təlimə. Daha doğrusu, biz təlim bilirdik. Çünki elə demişdi bizə. O qədər möhkəm, iradəli oğul idi, dövlət sirrini elə möhkəm saxlaya bilirdi ki, öz ailəsinə belə məlumat verməzdi. Bircə onu dedi ki: "Ata, o ala-bula toğlunu Pənaha qurban deyirəm, kəsərsiniz qayıdanda". Dedim bəlkə zarafat edir. Bu gün öyrənmişəm ki, zarafat deyilmiş, Pənahlı yaralıdı və biz də onun qayıtdığı gün həmin toğlunu kəsəcək, Zamanın arzusunu yerinə yetirəcəyik.

Zamanı gələcək, "igid olacaqsan" deməkdir...

Gülçin Allahverdiyeva: (riyaziyyat müəlliməsi): - Zamanın məktəb xatirələri çoxdur (məktəb şəkillərinə baxa-baxa söhbət edirik). Çox fərqli uşaq idi. Hamıdan seçilirdi. Deyəndə dərslərini daha yaxşı oxu, müəllim ol, Zaman. Deyirdi, müəllim olsam, düşməni öldürə bilərəm heç? Mən hərbiçilə olacam. Mübariz İbrahimova xüsusi məhəbbəti vardı. Özünə ideal seçmişdi onu. Deyirdi, onun kimi mən də bir batalyon ermənini məhv edəcəyəm. Hər dəftərinin də içinə bayraq şəklində yapışdırırdı. İndi başa düşürəm ki, o, Vətəni necə də mərdcəsinə sevirmiş. Elə uşaqlıqdan deyirdi, şəhid olacam. Bir payım olsun torpağımda. O, bunu bilirdi (Qəhərlənərək əlavə edir). Günnüt qələbəsinə onu ziyarət edib təbrik edəndə birinci gətirib qol saatını göstərdi mənə. Dedi, bilirsiniz, müəllimə, bu, nədir? Güldüm, dedim: - Saat. Dedi: - Yox, bu, sadəcə saat deyil. Bu, Ali Məclis Sədrinin bizə göstərdiyi etimaddı, inamdı. Zamanı gələcək, "igid olacaqsan" deməkdi. Mənası çoxdur. Dəyəri başqadır. Fəxrdir.

Beləcə hər şeyin dəyərini, qiymətini bilən oğul idi Zaman.

Döyüşə gedəndə gülər igidlər...

Pərnaz Bayramova (bibisi qızı): - Eh, Zaman haqqında danışmağa sözümlə çoxdur. Uşaqlıqdan bir böyümüşük. Fədakar, ailəcanlı idi. Ailədə kimsə tapılmazdı ki, onu sevməsin. Deyib-gülən oğlan idi. Döyüşdə bütün kadrlarda gülüb. Hər kəsə müsbət enerji verib (Döyüş yoldaşları etiraf edir). Hələ şəhid olmamışdan 3 gün qabaq zəng vurmuşdu mənə. O biri tərəfdən güllə səsləri susmurdu. Dedim, Zaman, hardasan? Dedi bacı, toydu burada. Şənlik edirik. Xəbərləri Ali Baş Komandanımızdan alarsınız (Şuşaya ilk Zəfər girmişdi kəşfiyyata). Dedim, ay qardaş, de, vallah kiməsə bir söz demərəm. De, qoy mən də bilim. Üstümə hirslandı ki: "Olmaz. Orada da paylaşmayın oradan-buradan duyduğunuz məlumatları". Dedim, bacın qurban, arxada ol, ön cəbhədə getmə bəri. Güldü, dedi: - mənə yaraşmaz. Elə son danışığımız onda oldu. Hə, bir də ölümündən qabaq dostu Rahibi (ən ürəkli onu bilir) yığır deyir ki: "Mənim üç yerdə bayrağım var. Öz bayraqlarımı (birini Türkiyədə təlimdə 18 dövlətin arasında iştirakında birinci yeri qazandığına görə təqdim etmişdilər, ikisini də özü almışdı) örtərlər üstümə, döyüş bıçağım da elə həmin yerdədir. Onu da anama verərsən yadigar saxlayar, paltarlarımda altında isə hərbi formada gülən şəklim var. Onu böyütdürərsiniz. Hamı görsün ki, mən gülə-gülə şəhid oluram. Fəxr edərsiniz ki, siz şəhid qarşılayırsınız. Arzuma çatıram, qardaş", - deyir və Rahiblə son danışığını bu cür bitirir.

Mühasirədən Zamanla qurtulduq...

Mirhəşim Seyidov (döyüş yoldaşı, mərmilərin səsindən eşitmə qabiliyyətini itirib): - Bir getdik döyüş bölgəsinə. Hadrutu azad etməklə başladıq. Əvvəlcə üzərimizə gələn raketlərdən qorunmaq üçün sürünə-sürünə (döyüş taktikası) gedəndə Zamanı aşağı endirə bilmirdik. Dik gedirdi, hər kəsə ruh yüksəkliyi verirdi. Heç vaxt unutmayacağım bir epizodu danışım sizə. 50 nəfərlik heyətlə saatlarla Axullu kəndi (Xocavənd rayonu) istiqamətində mühasirədə qaldıq. Zaman 10 nəfərlik heyət ilə bizi axtarıb tapdı. Tapanda qeyri-ixtiyari, Zamanla möhkəmcə qucaqlaşdıq. Ətrafdakı düşmən hiyləsini unutduq. Silahdaşlarımızın şücaət və bacarığı düşmən mühasirəsini yarmağı asanlaşdırdı. Zaman o qədər çevik idi ki, heyətlə birlikdə o, artıq Qırmızı Qaya, Azıx, Tuğ, Böyük Tağlar, Zoğalbulaq və digər ərazilərə gedib koordinatları öyrənib, düşmənin hərbi texnikalarının olduğu yerləri müəyyən etmişdi. Kəşfiyyat zamanı düşmən başımızın üstünü kəsdiyi üçün çıxma bilmirdik. Nəticədə 5 nəfərlə birlikdə 4 gün torpağın altında qalmalı olduq. Və nəhayət, hava şəraitinin dəyişməsi işimizi asanlaşdırdı. Beləliklə, mövqelərimizi möhkəmləndirdik. Anar Əliyev bizim komandir idi. O, şəhid olandan sonra Əlimirzə Sadiqov bizə rəhbərlik etdi. Komandirimiz yaralanarkən Zaman onu çiyinə alıb döyüş bölgəsindən

uzaqlaşdırmışdı. Və həmin komandır hazırda xəstəxanadadır. O deyib, ayağa duran kimi gedib Zamanın ailəsini tapıb anasının əllərindən öpəcəyəm ki, elə cəsarətli oğul böyüdü. Türkiyədə təlimdə olanda da fərqlənmiş, çevikliyinə görə təltif olunmuşdu. Gülə-gülə düşdüyü videoları var. Zamanla ayrılığımız onun ölmündən üç gün qabaq mənə xəstəxanaya aparanda oldu. Vəziyyətim yaxşı olmadığı üçün xatırlaya bilmirəm, necə sağollaşdıq.

İlk ayaq basdığı Qarabağ torpağı Zamanı unutmayacaq!

Yusif Tağızadə (son anlarına qədər yanında olan döyüş yoldaşı. Telefonla əlaqə saxlayırıq. Zamanın adını çəkən kimi bir az duruxur, sonra sözə başlayır): - Zaman igid oğlan idi. Çox cəsarətli, qorxmaz idi. Şuşa ərazisində ayağından yaralandı. Yanında bir mən, bir də başqa döyüşçü yoldaşı vardı. Nə etdiksə, qanı dayanmadı. Elə yerdəydik ki, kömək çağırmaq mümkün deyildi. Çox qan itirdi. Heç nə demədi. Eləcə üzündə şəhidlik işığı, nurlu təbəssümü vardı. Sanki hazır idi vidalaşmağa. Gözlərindəki qürur ifadəsi əyilməzlik simvolu idi. Əsl vətənpərvər naxçıvanlı, cəsur Azərbaycan oğlu, Şuşa torpağına ayaqları dəyən qəhrəman kimi özünü aparırdı son saniyələrdə də... Və şəhid olaraq əbədiyyətə qovuşdu. Zaman bu Vətən müharibəmizdə ordumuzun həlledici qələbələrə imza atan xüsusi təyinatlılarından, düşməne aid kəşfiyyat sirlərini komandanlığımıza zamanında və düzgün çatdıran verən əsas döyüşçülərdən idi. O müqəddəs torpaqlarda ilk yeriyən, addım atan, qələbəni çalıb oynamaqla əsl bayram kimi qeyd edən (videogörüntü var) naxçıvanlılardan idi Zaman. Şuşa qələbəsini ilk qeyd edən Mübariz ruhlu igidlərimizdən idi. Arzusuna oynaya-oynaya, gülə-gülə tələsən könüllərin qəhrəmanıdır o. Tarix, zaman bizim igid Zamanımızı unutmayacaq, xalqımız onun haqqında həmişə qürurla, minnətdarlıqla söz açacaq! Xilaskar qəhrəman kimi ayaq basdığı Qarabağ torpağı şəhid Zamanı daima məhəbbətlə xatırlayacaq!